

HU

HU

HU

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BIZOTTSÁGA

Brüsszel, 18.7.2005
COM(2005) 329 végleges

A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE

**A ROBBANÓANYAGOK, GYÚJTÓSZERKEZETEK, BOMBAKÉSZÍTÉSHEZ
HASZNÁLT FELSZERELÉSEK ÉS LŐFEGYVEREK NAGYOBB BIZTONSÁGÁT
CÉLZÓ INTÉZKEDÉSEKRŐL**

A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE

A ROBBANÓANYAGOK, GYÚJTÓSZERKEZETEK, BOMBAKÉSZÍTÉSHEZ HASZNÁLT FELSZERELÉSEK ÉS LŐFEGYVEREK NAGYOBB BIZTONSÁGÁT CÉLZÓ INTÉZKEDÉSEKRŐL

1. BEVEZETÉS

A terroristák leggyakrabban robbanóanyagok használatával támadják az ártatlan polgárokat, hogy félelmet keltsenek a demokratikus, szabad és nyílt társadalomban élő emberekben. 2003 októberében az IB Tanács még arra a következtetésre jutott, hogy nincs szükség a robbanóanyagok tárolására és szállítására vonatkozó új intézkedések bevezetésére. A 2004. március 11-i madridi bombamerényletek után azonban az EU tagállamai között egyetértés alakult ki a tekintetben, hogy meg kell vizsgálni egy olyan összehangolt rendszer kidolgozását, amely megakadályozza a terroristák robbanóanyagokhoz, gyújtószerkezetekhez, bombakészítésre használt felszerelésekhez és lőfegyverekhez való hozzáférését. **2004. március 25-i nyilatkozatában az Európai Tanács** elismerte, hogy „a terrorista szervezeteket és csoportokat meg kell fosztani a tevékenységük folytatásához szükséges eszközöktől”. Kiemelte, hogy „gondoskodni kell a terrorcselekményekhez használt lőfegyverek, robbanóanyagok, bombakészítésre használt felszerelések és technológiák nagyobb biztonságáról”. Emellett **a felülvizsgált, terrorizmus elleni küzdelemre irányuló cselekvési terv (2004. június)** arra szólította fel a Tanácsot és a Bizottságot, hogy mérjék fel a robbanóanyagok nagyobb biztonságáról gondoskodó lehetséges intézkedéseket (3.6.1. intézkedés).

*A terrortámadásokkal kapcsolatos megelőzésről, felkészültségről és válaszlépésekről szóló, 2004 októberi közleményében*¹ a Bizottság jelezte, hogy szükség esetén készen áll a lehető legmagasabb fokú biztonsági szint megvalósítására vonatkozó javaslatok előterjesztésére. Az Európai Tanács által 2004 novemberében jóváhagyott **„Hágai program – A szabadság, a biztonság és a jogérvényesülés erősítése az EU-ban”** kifejezetten *felkéri a Bizottságot, hogy tegyen javaslatokat a robbanóanyagok tárolásának és szállításának javítására, valamint az ipari és kémiai prekurzorok nyomon követhetőségének biztosítására*. A Bizottság üdvözli a felkérést és e közleményben előterjeszti javaslatait.

A Bizottság szerint minden érdekelt fél – különösen az iparág (beleértve a gyártókat, végfelhasználókat, szállítókat, kutatókat), a tagállamok és az Europol – köteles hozzájárulni a robbanóanyagok és lőfegyverek biztonságának javításához. Noha e termékek ipari hasznossága kétségszemből kiemelkedő, a döntéshozóknak **a velük való visszaélés lehetőségének csökkentése és megszüntetése révén gondoskodniuk kell a polgárok biztonságáról**. Ugyanolyan megközelítést kell alkalmazni a belső biztonság tekintetében is, mint amelyet a robbanóanyagok és lőfegyverek gyártói alkalmaztak, amikor magukévá tették, és termékeik általános tulajdonságai közé emelték a biztonságosság fogalmát. A Bizottság az érdekelték szemléletbeli változását szeretné elérni, a „kell-e” kérdéstől a megvalósítás módjára vonatkozó „hogyan” felé történő elmozdulást. A Bizottság ezért **a magánszektorral folytatott tudatos párbeszéd** kialakítására törekszik, hogy a termelés és az ellátási lánc teljes folyamatában javítsa a végtermékek és összetevők biztonságát (főként a tárolás, forgalomba hozatal, szállítás és nyomon követhetőség tekintetében). A robbanóanyagok és lőfegyverek biztonságát garantáló módszerek kidolgozása során a Bizottság az egyéb területeken

¹ COM (2004) 698 végleges. 2004.10.20.

szerzett tapasztalataira – például az élelmiszerek egészségvédelmi célú nyomon követhetőségére a gyártás és az ellátási lánc folyamán – támaszkodhat.

2. EU-TERV A ROBBANÓANYAGOK BIZTONSÁGÁNAK FOKOZÁSÁRA

A Bizottság azt tervezi, hogy **egy asztalhoz ülteti a főbb érdekelt feleket**: a robbanóanyagok gyártóit és forgalmazóit, az Europol és a SitCen szakértőit, a tagállamok nemzeti szakértőit, valamint a Bizottság és a Tanács terrorizmus elleni munkacsoportját. Ezt követően a Bizottság megvizsgálja egy szakértői csoport (Robbanóanyag-biztonsági Szakértői Csoport) létrehozását, és megbízását a *Robbanóanyagok és lőfegyverek biztonságának fokozásáról szóló EU-terv* kidolgozásával és Bizottság elé terjesztésével. A tervnek biztosítania kellene, hogy az állami és a magánintézkedések kiegészítsék egymást, valamint konkrét célokat kellene meghatároznia. Meg kellene határozni a terv végrehajtásának menetét és eredményeinek felügyeletét. A szakértői csoport felmérhetné a robbanóanyagok és lőfegyverek biztonságának növelésével kapcsolatos területek szükségleteit, meghatározhatná az intézkedést igénylő felderítési és beavatkozási hiányosságokat az EU-ban, és elemezhetné a felmerülő költségeket.

3. TÁROLÁS, SZÁLLÍTÁS ÉS NYOMON KÖVETHETŐSÉG

A hágai programmal összhangban e közlemény a tárolással, szállítással és nyomon követhetőséggel foglalkozik. A robbanóanyagok tárolására vonatkozó biztonsági előírásoknak, például **fizikai eszközök, hatékony számviteli és ellenőrzési normák** révén, döntő szerepük van abban, hogy a terroristák – lopással vagy jogellenes felhasználással – ne jussanak törvénytelen előállított termékek birtokába. Míg az átláthatóság e termékek szállításának gondos felügyeletét teszi lehetővé, addig a nyomon követési technikák (például címkézés vagy jelölés) a robbanóanyagok életciklusának követésében, valamint a veszélyes szállítmányok és a gyanús tárgyak felderítésében hasznosak. Ki kell vizsgálni azokat a módszereket is, amelyekkel a robbanóanyagok forgalmazóit kötelezni lehet a gyanús ügyletek jelentésére. Ráadásul a szállítás alatt lévő veszélyes termékeket (robbanóanyagokat és minden, bombákkal kapcsolatos felszerelést és eszközt) közvetlen támadás érheti vagy illegális módon a tervezettől eltérő helyre szállíthatják **A biztonsági előírásoknak és a nyomon követhetőségnek ezért az ellátási lánc minden szintjén döntő szerepet kell betölteniük.**

A terrorizmus elleni intézkedésekhez minden lehetséges forrást igénybe kell venni. A probléma átfogó megközelítésére van szükség, mivel egyes robbanóanyagok/gyújtószerkezetek megnövelt felderíthetősége arra ösztönözhetné a terroristákat, hogy helyettük más, még nehezebben felderíthető eszközöket és anyagokat használjanak.

A különböző típusú robbanóanyagokkal kapcsolatos **felderítési technikák és eredményességi mutatóik átfogó vizsgálata** jelentős segítség lenne a főbb kockázatok meghatározásában. A terroristák vagy bűnözők általi, robbanóanyagokkal történő visszaélések kockázatainak csökkentésére irányuló megközelítésnek széles körűnek kell lennie, és a következőket kell tartalmaznia: a kereskedelmi forgalmú robbanóanyagok szabályozása (a gyanús ügyletek jelentési kötelezettségét is ideértve), a robbanóanyagok jelölése, a tárolással és szállítással kapcsolatos biztonsági előírások fokozása, technológia használata a robbanóanyagok felderítésére, címkézésére és nyomon követésére, információmegosztás és nyomozati támogatás. Az EU, noha minden tekintetben fenn kívánja tartani a kölcsönösen előnyös együttműködést az Egyesült Államokkal, nem engedheti meg egy transzatlanti technológiai olló létrejöttét, különösen ami a felderítő berendezések közlekedési csomópontokban történő alkalmazását illeti.

Emellett a széles körben hozzáférhető vegyszerekből előállított úgynevezett „házi készítésű” **robbanóanyagok** a kereskedelmi robbanóanyagokkal azonos mérvű fenyegetést jelentenek, ezért a felderíthetőségükkel kapcsolatos kutatásokat szintén kiemelten kell kezelni.

A piacra kerülő, **katonai használatból kivont robbanóanyagok** szintén nagy kockázatot rejtenek. Mivel a katonai robbanóanyagok általában nem jelöltek, felderítésük esélye kisebb lehet, mint a civil robbanóanyagoké. A feleslegessé vált katonai robbanóanyagok hivatalos, illetve feketekezelése, valamint az európai szervezett bűnözői hálózatok részvételének mértéke az illegális forgalomban nagyfokú aggodalomra ad okot, és azonnal intézkedést igényel. Egy **ENSZ-jelentés**² szerint már több kelet-európai állam kifejezte aggodalmát a volt szovjet készletekből származó felesleges katonai robbanóanyagok és eszközök illegális kereskedelmét illetően. Közép- és Kelet-Európában hatalmas katonai robbanóanyag-készletek léteznek. Az e készletek megsemmisítésére indított programok eddig csekély eredményességet mutattak fel, ezért jelentős javításra szorulnak.

4. JELENLEGI HELYZET / JAVASOLT INTÉZKEDÉSEK

4.1. Műtrágya-kereskedelem

A **műtrágya rendelet**³ 25–28. cikke az ammónium-nitrát műtrágyák tekintetében előír bizonyos biztonsági intézkedéseket, ellenőrzéseket és egyedi vizsgálati követelményeket. Emellett a gyártókat is a termelési telephelyekről és üzemeltetőikről szóló nyilvántartás vezetésére kötelezi

A Bizottság e rendeletnek olyan előírásokkal történő módosítását tervezi, amelyek értelmében ammónium-nitrát műtrágyát csak engedéllyel rendelkező személyek részére és a kizárólag mezőgazdasági célú felhasználás igazolásával lehessen eladni. Továbbá meg lehetne vizsgálni azt a javaslatot is, amely az ilyen anyagokat forgalmazó vállalkozásokat a gyanús ügyletek bűnüldözési hatóságoknak történő bejelentésére kötelezné. A tagállamokat ösztönözni kellene arra, hogy a rendelet hatálya alatt eső műtrágyák tekintetében is hasonló intézkedéseket tegyenek.

4.2. A robbanóanyagok tárolása

A robbanóanyagok tárolását a **Seveso II irányelv** szabályozza⁴. Ennek hatálya nem kifejezetten a robbanóanyagokra vonatkozik, hanem a nagyobb mennyiségű veszélyes anyagok tárolására szolgáló, helyhez kötött létesítményekre. Inkább a létesítmények biztonságosságára, és nem a „biztonságára” koncentrál. Az irányelv nem ír elő biztonsági vizsgálatokat, és a terrortámadásoknak különösen kitett, vagy potenciális célpontnak számító létesítményekre vonatkozóan sem ír elő külön biztonsági intézkedéseket. Mindamellet meg kell jegyezni, hogy a balesetek következményeinek csökkentésére irányuló minden előírás, különösen a vészhelyzeti tervek előzetes kidolgozása ugyanolyan mértékben segíti a Seveso létesítmények elleni terrortámadások következményeinek kezelését is. Továbbá a kockázatértékeléshez szükséges információk egy része már a biztonságossági jelentésekben is rendelkezésre áll.

² ENSZ-jelentés a robbanószeres bűnözők általi illegális előállításáról és kereskedelméről, valamint bűncselekmények elkövetéséhez való felhasználásáról (2002. január 23.); E/CN.15/2002/9/Add.1

³ Az Európai Parlament és a Tanács 2003. október 13-i 2003/2003/EK rendelete a műtrágyákról.

⁴ A Tanács 1996. december 9-i 96/82/EK irányelve a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek veszélyeinek ellenőrzéséről (HL L 10., 1997. január 14.)

A Bizottság a Seveso II irányelv hatálya alá tartozó, veszélyes anyagok – például robbanóanyagok vagy ammónium-nitrát – tárolására szolgáló létesítmények biztonsági kérdéseit vizsgálja, például a lehetséges támadások és szándékosan előidézett nagyobb balesetek következményeinek vizsgálatát, valamint a megelőzésükre irányuló intézkedéseket. A veszélyes létesítmények szándékos támadások elleni védelméről tartott, 2005. április 28–29-i budapesti közös munkaértekezlet következtetései megtalálhatók a Bizottság honlapján:

http://europa.eu.int:8082/comm/environment/seveso/conf_events.htm

A Seveso II irányelv főként a vegyi- és petrokémiai üzemekre vonatkozik, ahol a vegyszerek nagy mennyiségekben vannak jelen. Nem különbözteti meg a „normális” veszélyes árukat és a fokozottan veszélyes árukat (azaz amelyek rosszindulatú felhasználása tömeges halálozással vagy jelentős pusztítással járhat). A fokozott veszély csökkentésére irányuló rendelkezéseket ezért különösen ezekre a súlyos következménnyel járó veszélyes anyagokra kell alkalmazni, például a robbanóanyagokra.

A Bizottság ajánlásokat tesz a tagállamoknak, hogy kezdeményezzék a biztonság javítását minden, fokozottan veszélyes árukkal foglalkozó, vagy azokért felelős vállalkozás és dolgozói tekintetében. A biztonságot biztonsági tervek kidolgozásával és végrehajtásával kell növelni, melyek a Bizottság által meghatározott elemeket is tartalmazhatnak.

4.3. A robbanóanyagok és egyéb veszélyes áruk szállítása (TDG)

Az EU tagállamai 2005. július 1-jéig kötelesek módosítani a hazai közúti és vasúti közlekedési jogszabályok TDG-re vonatkozó biztonsági előírásait. A legtöbb tagállamnak azonban a veszélyes áruk bizonyos típusainak ellenőrzésére külön szabályai is vannak. *Az illetékes ipari szövetségek a veszélyes áruk szállításának biztonsági rendelkezéseire vonatkozó, minden érintett ágazatra kiterjedő iránymutatásokat készítettek. A Bizottság támogatta ezeket a munkálatokat, az iránymutatások 2005 áprilisára készültek el. Az iparággal folytatott párbeszéd döntő fontosságú a robbanóanyag-szállítványok biztonságának növelésében, mivel az iparág szigorúbb iránymutatásokat tudna kidolgozni a szállítási biztonság növelésére.*

A Bizottság 2004 áprilisában a robbanóanyagok határokon átnyúló szállításának biztonságosabbá tétele céljából a tagállamok közötti robbanóanyag-szállítás fokozott ellenőrzéséről határozott. Az előírásokat a 2004/388/EK bizottsági határozat tartalmazza, amely a határokon átnyúló szállításhoz szükséges információkat és az alkalmazott eljárásokat harmonizálja.

A tagállamok közötti robbanóanyag-szállítás fokozott ellenőrzése révén könnyebbé válhat a robbanóanyagok nyomon követése és annak ellenőrzése, hogy szállításukat engedélyezték-e nemzeti hatóságok. A dokumentum azt is részletezi, hogy mely vállalkozások és szervezetek milyen típusú robbanóanyagot szállítanak, valamint megadja a szállítás útvonalát és az összes olyan tagállam engedélyét, amelynek területén a robbanóanyagokat szállítják. Ezzel az intézkedéssel könnyebbé válhat a robbanóanyagok gyártótól felhasználóig vezető útjának nyomon követése.

A terrorizmus elleni küzdelemre irányuló EU cselekvési tervben (4.2. pont) kitűzött célok elérése érdekében *a Bizottság megkezdte az ellátási lánc biztonságáról szóló politika kidolgozását a célból, hogy kiegészítse a közlekedésbiztonság különböző területein (vízi, légi és kikötői) már létező jogszabályokat és növelje a szárazföldi közlekedés biztonságát.*

E politikai tevékenység célja jogi és működési jellegű biztonsági intézkedések és kezdeményezések vállalkozások számára történő kidolgozása annak érdekében, hogy a kereskedelem akadályozása

nélkül növelje az EU nemzeti ellátási láncain belül a biztonsági tudatosságot, és ennek révén leküzdje a lehetséges terrorista fenyegetéseket.

Az ellátási lánc biztonságának létrehozása fejlődési folyamat. Az uniós áruforgalom biztonsági szemléletének mindennapossá tétele (tudatosítása) hozzájárul az iparág teljesítményének minőségi javításához és az incidensek elkerüléséhez. A nemzetközi kereskedelemben a szállítási biztonságpolitika sikere a kölcsönösség függvénye.

4.3.1. A robbanóanyagok és lőfegyverek felderítése a repülőtereken

A szeptember 11-i merényleteket és egyéb, légi járművekkel kapcsolatos incidenseket követően megerősítették a repülőterek biztonságát. A **polgári légi közlekedés védelme területén közös szabályok létrehozásáról szóló 2320/2002 keretrendelet** a robbanóanyagokat és a lőfegyvereket tiltott tárgyaknak minősíti, és előírja, hogy az utasokat és csomagjaikat (mind a kézipoggyászt, mind a poggyásztéri csomagot) megfelelő módszerek alkalmazásával teljes körűen át kell vizsgálni. A Bizottság többek között rendszeresen ellenőrzi ezen előírások végrehajtását.

A repülésbiztonsági bizottság (AVSEC) támogatásával a Bizottság jelenleg a tagállamok repülőterein alkalmazott különböző típusú felderítő berendezésekre vonatkozó teljesítményi és műszaki előírások végrehajtásának ellenőrzésén dolgozik.

4.4. A robbanóanyagok gyártása, forgalomba hozatala és nyomon követése

A polgári felhasználású robbanóanyagok forgalomba hozatalára és felügyeletére vonatkozó rendelkezések harmonizációjáról szóló, 93/15/EGK tanácsi irányelv⁵ (polgári felhasználás például a bányászati vagy bontási munka) meghatározza azokat a robbanóanyagok megfelelőségértékelési ellenőrzése során teljesítendő alapvető követelményeket, amelyek a biztonságosság és biztonság optimális szintjének csökkentése nélkül biztosítják e termékek szabad mozgását. Ezenfelül rendelkezik a robbanóanyagok és lőszerek szállításának ellenőrzéséről is. Mivel a terrorizmus fokozott veszélyének okán e jogszabályok nyilvánvalóan nem elégségesek, a Bizottság párbeszédet kezdeményezett az iparággal a biztonság témakörében. Számos területen kerülhet szóba új gyakorlatok bevezetése: a robbanóanyagok és gyújtószerkezetek jelölése, fokozottabb tárolási és szállítmányozási biztonság, valamint a gyanús ügyletek jelentési kötelezettsége.

A nyomozók számára a robbanóanyagok felderítését követően döntő fontosságú a származási hely beazonosítása. A svájci törvényhozás például nagyon szigorú e tekintetben, és előírja a robbanóanyagok forgalomba hozatalát megelőző megjelölését. A jelölt robbanóanyagokkal kapcsolatos sikeresen megoldott svájci ügyek aránya azonban nem sokkal nagyobb, mint a jelöletlen robbanóanyagokkal kapcsolatos sikeresen megoldott ügyeké.

A Bizottság azt javasolja, hogy végezzék el a robbanóanyagok elektromágneses kóddal történő jelölésének költség-haszon elemzését.

4.5. A robbanóanyagok felderítése

A robbanóanyagok felderítése különböző technikákkal valósítható meg (például röntgenátvilágítással, keresőkutyákkal, kipárolgást jelző rendszerekkel). Csupán egyetlen technika alkalmazásával azonban nem érhető el a robbanóanyagok kielégítő felderítése; a módszereket

⁵ HL L 121, 15.5.1993.

mindig együttesen kell alkalmazni. Egy adott jelölőanyaggal vagy reagenssel való megjelölés előírása az Unióban megkönnyítené a robbanóanyagok felderítését, mivel az érzékelőknek lényegében csak egy anyagot kellene felderíteniük. A külföldi gyártású robbanóanyagok jelenléte miatt azonban a felderítő berendezésnek továbbra is képesnek kell lennie más jelölőanyagok, valamint jelöletlen robbanóanyagok felderítésére.

Széles körű kutatások folynak az elektronikus orr és más technológiák kifejlesztésére. Az Európai Bizottság NOSE II programja (a mesterséges szagérzékelés második kiválósági hálózata) már lehetővé tette a területen dolgozó tudósok hálózatának létrehozását. Az első fontos lépés azonban a létező felderítési technikák átfogó vizsgálata lenne, ami pontosan felmérné a robbanóanyagok minden egyes típusára vonatkozó sikerességi arányukat, felderítési idejüket és költségüket. Ily módon meg lehetne állapítani és a kutatási programokban figyelembe lehetne venni a technológiai hiányosságokat. Megfelelően értékelni kell a berendezések legjobb kombinációit is, mivel a robbanóanyagok kielégítő felderítése az egy lépésből álló rendszerben nem lehetséges.

A Bizottság elindítja a felderítési technikák integrált elemzését. E munka szilárdan megalapozza e terület jogalkotási kezdeményezéseit. Ezalatt a Bizottság a megfelelő intézkedések bevezetéséről szóló ajánlást tesz a felderítő berendezések bizonyos stratégiai fontosságú helyszíneken (például repülőtereken) történő kötelező alkalmazására.

4.6. Gyűjtőszerkezetek

Kis méretük miatt a gyűjtőszerkezeteket könnyű ellopni, ugyanakkor nehezebb felderíteni. A gyűjtőszerkezetek felderíthetőségének megkönnyítése ezért jelentősen javítaná a biztonságot. A Bizottság Közös Kutatóközpontja ki tudná vizsgálni a felderíthetőségük fokozására rendelkezésre álló lehetőségeket. *A KKK vizsgálati eredményeinek függvényében a Bizottság a 93/15/EGK rendelet módosítását javasolhatná annak érdekében, hogy kötelezővé váljon valamilyen jelölés, felderítési anyag vagy felderítő berendezés alkalmazása.*

4.7. Bűnüldözési együttműködés a robbanóanyagok terén

Az Európai Unióban az egyedi vagy szokatlan robbanóeszközök felderítésére, semlegesítésére és ártalmatlanítására alkalmazott eszközök, módszerek és humán források közötti különbségek feltárását a kiegyenlítésükhöz szükséges módszerekre való tekintettel kell elvégezni. A Bizottság információkat kért be a tagállamoktól egy kérdőív felhasználásával, amelyet 2004-ben terjesztett a Tanács elé. Vizsgálatát követően a netán kimutatott különbségeket különböző módokon lehetne kiegyenlíteni, többek között célzott kutatással vagy a tagállamok közötti szolidaritás kifejezését – például két- vagy többoldalú elven működő kölcsönös segítségnyújtási kezdeményezések révén – lehetővé tevő rendszerek kidolgozásával.

4.7.1. Az Europol bomba-adatbázisa

Az Europol kezeli jelenleg a terroristák és bűnszervezetek által használt robbanóeszközök uniós szintű adatbázisát. Az európai bűnüldöző szolgálatoknak és különösen tűzszerészeti (EOD) egységeiknek folyamatosan hozzá kell férniük a robbanóanyagokról, robbanóeszközökről és összetevőikről rendelkezésre álló adatokhoz annak érdekében, hogy terrortámadások vagy terrorista fenyegetések esetén azonnal kicserélhessék ezen információkat.

Az Europol már vizsgálja egy olyan központi számítógépes rendszer bevezetésének lehetőségét, amely szöveges dokumentumokból, szerkesztett adatokból és multimédiás információkból, például

elektronikus részegységek és áramkörök képeiből álló, bombákkal kapcsolatos adatokat tartalmazna.

Az Europol-adatbázis segítségével történő információcsere jelentős szerepet fog kapni a „házi készítésű robbanóanyagokkal” kapcsolatban, és a hálózat ideális eszköze lenne az egyedi robbanóeszközök (IED) listájának elkészítéséhez és hatásuk felméréséhez.

Az Europolnak félévente jelentéseket kell készítenie a tagállamok által az adatbázisba töltött adatokról, ezzel ösztönözve kell a terroristák által használt robbanóeszközöket felsoroló adatbázis használatát a tagállamok és a Bizottság illetékes szolgálatainál.

4.7.2. A tagállamok kapacitásainak leltára

A Bizottság az elmúlt évben a Tanács elé terjesztette a tagállamok kapacitásainak és EOD egységeik jövőbeni koordinálásának felmérését célzó kérdőívet. A kérdőív eredményei lehetővé tették a tagállamok egyedi és szokatlan robbanóeszközök felderítésére, semlegesítésére és ártalmatlanítására szolgáló, humán forrásban, technikában és anyagi vonatkozásban meglévő kapacitásainak felmérését. A leltár a kapacitásokat a bombamerényletek kriminalisztikai vizsgálata szempontjából is felméri, valamint az első lépcsője lesz a tagállamok közötti szolidaritási mechanizmusok jövőbeni – súlyos terrorcselekmények esetén történő – alkalmazásának is.

4.7.3. Tűzszerészeti egységek hálózata

A lehetőségek értékelését követően meg kell fontolni a tagállami tűzszerészeti (EOD) egységek hálózatának létrehozását egyéb területeken kidolgozott példák alapján, mint például a közéleti személyiségek védelmének hálózata. A hálózat a technikák és működési taktikák nyílt és folyamatos információcseréjének eszköze lehetne. Emellett a hálózat prioritásul a felderítési lehetőségek javítását kellene kitűzni.

A Bizottság jelenleg a tűzszerészeti (EOD) egységek hálózatának létrehozásán dolgozik, a tagállamokkal kitöltetett kérdőívek válaszainak elemzését követően.

4.7.4. Egyedi robbanóeszközök kriminalisztikai vizsgálati hálózata

A második fázisban a tűzszerészeti egységek javasolt hálózata kibővítené az egyedi robbanóeszközök (IED) kriminalisztikai szempontú információcseréjére vonatkozó kapacitását. *A kriminalisztikai hálózat létrehozása kiindulópontja lehetne a kutatási politikákra és vizsgálatokra vonatkozó közös stratégia kidolgozásának, valamint a módszerek e téren történő harmonizációjának.*

4.8. Kutatás és technológiai fejlesztés

A kutatás és a technológiai fejlesztés csökkentheti a terrorcselekményekhez használt lőfegyverek, robbanóanyagok, bombakészítéshez használt felszerelések és technológiák gyártásával, szállításával és tárolásával kapcsolatos kockázatot. A kutatás a jobb felderítő, címkéző és nyomon követő rendszerek kialakításához is hozzájárulhat.

Az európai tudományos, technológiai és ipari kapacitásoknak kedvező körülmények és feltételek előmozdítása érdekében, és a 2007-ben indítandó teljes körű Európai Biztonsági Kutatási program alapjainak megteremtésére egy három évre szóló (2004–2006) előkészítő fellépés indult. Az előkészítő fellépés 5 elsődleges kutatási területet fed le, köztük a terrorizmus elleni küzdelemmel.

Az előkészítő fellépés folytatásaként a többéves Európai Biztonsági Kutatási Program végezné a végső felhasználók igényeit figyelembe vevő, célorientált technológiai kutatásokat. *A 7. kutatási és technológiai fejlesztési keretprogram keretében a Bizottság a színvonalasabb biztonsági rendszerek – köztük robbanóanyag-detektorok – nanotechnológiai eljárással történő kialakításával kapcsolatos kutatási javaslatok benyújtására tett felhívást.*

4.9. Bűnüldözési együttműködés a lőfegyverek terén

A tiltott lőfegyverek elleni küzdelemmel kapcsolatos bűnüldözési együttműködés javítására már több kezdeményezés is született, melyek eredményei 2005-ben jelennek meg. Az Europol – a terrorizmus elleni egység lőfegyverek elterjedését gátló programja részeként – működési támogatást ajánl fel a tagállamok által folytatott nyomozásokhoz, valamint stratégiai termékeket is biztosít számukra. Az Europol jelenleg egy megvalósíthatósági tanulmányt folytat a tiltott lőfegyver-kereskedelem terén annak eldöntésére, hogy 2005-ben meg lehet-e nyitni a tiltott lőfegyverekről szóló vizsgálati munkadossziét. Emellett a tiltott lőfegyverek nyomon követésére szolgáló uniós lehetőségek fejlesztése is a 2005. évi Europol munkaprogram részét képezi.

Megfontolandó egy olyan jogszabály megalkotása, amely meghatározná a bűncselekményeknél használt, elkobzott vagy fellelt lőfegyverek, továbbá az elloptott vagy elvesztett lőfegyverek bejelentésének szabályait. Ez lehetővé tenné az információcserét nyomozati célból, valamint az információelemzési módszerek közös nevezőjének kialakítása céljából.

4.10. A lőfegyverek egyedi import/export engedélyezési rendszere és az ENSZ-jegyzőkönyv végrehajtásának egyéb szempontjai

A Bizottság 2007-re elő fogja terjeszteni a lőfegyverek egyedi import/export engedélyezéséről szóló tanácsi rendeletre vonatkozó javaslatát, a tagállamokkal és az érdekelt felekkel folytatott belső konzultáció után.

E rendelet célja **a lőfegyverek, alkatrészeik, összetevőik és a hozzájuk való lőszeres tiltott gyártásáról és kereskedelméről szóló ENSZ-jegyzőkönyv 10. cikkének áttemelése a közösségi jogszabályokba.** Mivel az említett ENSZ-jegyzőkönyv végrehajtása a témák széles körét öleli fel (például vámok, kereskedelem, robbanóanyagok, belső piac és külkapcsolatok), a javaslat ezen elemek mindegyikét figyelembe veszi.

A Bizottság 2005-ben a 91/477 irányelv⁶ technikai módosítását is javasolni fogja annak érdekében, hogy az irányelvbe bekerüljenek az irányelv által érintett fegyverek közösségen belüli forgalmára vonatkozó, a jegyzőkönyv előírásainak megfelelő rendelkezések, különös tekintettel a jegyzőkönyv 10. cikkére, amely az export-, import- és tranzitengedélyekkel kapcsolatos általános követelményeket szabályozza. A működő import/export engedélyezési rendszer az EU lőfegyverimportjának és -exportjának fontos ellenőrző és felügyeleti eszközeként szolgál majd, és így a terrorizmus elleni megelőző és nyomozati mechanizmusokat erősíti.

A tökéletesített import/export szabályozás azonban az illegális lőfegyver-kereskedelem megelőzésének csupán egyetlen eleme, amelyet hatékony határellenőrzéssel és tevékeny szomszédsági politikával kell kiegészíteni.

⁶ A Tanács 1991. június 18-i 91/477/EGK irányelve a fegyverek megszerzésének és tartásának ellenőrzéséről